

da se kmetškemu stanu pomaga. To je edino prava pot. Liberalec pa ostane liberalec. če se tudi debelo v konservativni kožuh zavije. Spominjajte se torej, kmetje slovenski, sv. pisma, ki pravi: varujte se krivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so le grabljivi volkovi!

Cerkvene zadeve.

Sv. birma. Prevzvišeni knez in škof bodo zakrament sv. birme delili na binkoštno nedeljo v stolni cerkvi v Mariboru, 2. junija v Svičini, 3. junija pri sv. Jurji na Pesnici, 8. junija v Jarenini, 9. junija pri sv. Jakobu v Slov. Gor., 10. junija pri sv. Ilji v Slov. Gor.,

Stoletnica majnikove pobožnosti. Ravno se razpošilja cerkveni ukazni list, v katerem je enciklika sv. Očeta papeža Leona XIII. zoper freimaurerje, potem tridnevnic v spomin stoletnice, kar se je na Laškem začela majnikova pobožnost v počeščenje blažene device Marije, kraljice majnika. V naši škofiji se bo ta tridnevnic obhajala dne 29., 30. in 31. maja pri vseh cerkvah, kjer se obhaja tota pobožnost. Kako se ta slovesnost naj opravlja, je prepuščeno dušnim pastirjem to določiti. Z odpisom dne 29. aprila 1884 so sv. Oče Leon XIII. dovolili, da se te tri dni služijo sv. meše votivne v čast matere božje. Verniki zadobijo popolnoma odpustke, ako te tri dni enkrat domačo cerkev obiščejo, zakrament sv. pokore in sv. rešnjega Telesa vredno prejmejo in na papežev namen molijo. Kdor pa samo cerkev obišče in pobožno tam moli, zadobi vsaki den enkrat nepopolnoma odpustke sedem let. Vsi ti odpustki se zamorejo tudi vernim dušam v vicah v prid obrniti. Ta pobožnost se ima ne deljo poprej vernikom v cerkvi naznaniti.

Za družbo vednega čiščenja so podarile naslednje župnije: Zavrče 5 fl. 77 kr., Marenberg 5 fl. 26 kr., Dobova 21 fl.

Gospodarske stvari.

Kaj je to „posojilnica“.

Na to uprašanje se mi ne dozdeva potrebno odgovarjati, vsakdo v naših slovenskih pokrajinah že ve na to odgovor; hočem samo obračati pozornost naših domoljubov na nekatere predele delovanja posojilnic posebno z ozirom na varnost hranilnih ulog pri posojilnicah, to se mi tembolj potrebno zdi, ker tem zavodom še vedno primanjkuje gotovega denarja t. j. hranilnih ulog.

Vsak, ki ima prihranjen goldinar, pomisli, predno ga hrani, komu ga bo z ozirom koristnosti najbolj varno zaupal.

V takih krajih, kjer so samo hranilnice, seveda ne pride nobenemu posojilnica na misel; tam, kjer se nahaja hranilnica in narodna posojilnica ima že pretresovati kateremu zavodu? Veliko prednost ima v teh slučajih hranilnica, akoravno se dobivajo navadno nižje obresti; le tam, kjer drugega hranilnega zavoda razun posojilnice ni, ostane nekoliko več denarja v domačem zavodu, pa samo iz nemarnosti, le malo je takih, ki dajo iz polnega zaupanja glede varnosti posojilnici hraniti denar, in še manj je takih pravih domoljubov, ki bi zaupali posojilnicam svoj denar iz tega namena, da bi podpirali domače narodne denarne zavode in s tem veliko narodno — slovensko vprašanje.

Je li neso največje narodno-gospodarske važnosti denarni zavodi? Vsak razumnik ve, kaj pomeni za Slovence samostalnost glede premoženja. S tem je tedaj tudi zvezan napredek Slovencev, kar se tiče naših zadev v v uradnih itd. Mi Slovenci žalibog nemamo nobenega večjega denarnega zavoda, kakeršen je na primer štajerska hranilnica, kranjska hranilnica, še takih hranilnic ne, kakor so občinske hranilnice manjših mest Maribor, Celje, Ptuj itd. jedino narodno hranilnico imamo v Slovenjemgradci. Vsi Slovenci jedno hranilnico! Seveda še te hranilnice je omejen delokrog samo za Slovengraški okraj. Kako smo toraj v tem oziru necenljivo prezirani! Nobenega narodnega zavoda nemamo, ki bi dajal posojila, a ogromno število nas je, ki rabi kredita iz nemških hranilnic. Te si nakladajo z našimi žulji premoženja in je obračajo jedino za sebe. Ob enem nam pa tudi zavirajo doseči ravnopravnosti glede slovenščine; tukaj omenim le njihovo izimno nemško poslovanje; prošnja kakor vse priloge morajo biti nemške; je li potem našim narodnim advokatom in notarjem možno izdelavati kupna pisma itd. v slovenskem jeziku, morejo li sodnije spisavati cenilne zapisnike in zapuščinske razprave v slovenščini? Ne, ali vsaj ne brez škode dotičnih; izvirna pisma se morajo v nemščino predstavljati in biti mora ta prestava poverjena, to vse pa stane stroškov, (meni je celo znan sledeči primerje: Prošnik je potreboval posojila in se obrnil zarad tega na štajersko hranilnico v Gradci in dal je svojo v slovenščini spisano kupno pogodbo predstaviti v nemščino in to prestavo je notarijčno poveril znan narodni notar. Ali kaj mu pove štajerska hranilnica, notar je sicer pooblaščen poverjevati pogodbe, ne pa prestave, ker ni prisežen tolmač; prestava se mora toraj itd. To se je pripetilo že letos; kar je pa vsled priziva na plenum vender bilo ovrženo) ne glede na to, da v sedanjem času nekako plašljivo pričakuje v teh slučajih slovenski kmet ali drugi ugodne rešitve od nemškega zvoda. Iz teh ozirov bi

bilo za Slovence neprecenljivo imeti narodno hranilnico. Usojam se pri tej priliki opozoriti gospode odbornike Ljubljanskega mesta na že davno storjeni sklepi si ustanoviti hranilnico Ljubljanskega mesta.

Vidi se, da so denarni zavodi velike važnosti za vsak narod, posebno pa za nas Slovence, obračajmo toraj pozornost na nje.

Pred 12. leti še sploh nesmo imeli denarnega zavoda s slovenskim vodstvom, še le leta 1873, ko se je izdala postava o pridobitnih in gospodarskih zadrugah, je začel naš narod si ustanovljati lastne denarne zavode, t. j. posojilnice. Do l. 1881 ustanovilo se jih je komaj kakih 5 na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem vkupe.

Še le leta 1881 so se po nagibu zveze slovenskih posojilnic, kateri je na čelu znani neutrudljivi domoljub gospod Mihael Vošnjak, začele posojilnice širiti tako, da so do zdaj narastle na 17, in 3 se bodo v kratkem otvorile. To kar imajo storiti večji zavodi (večje deželne hranilnice in drugi taki zavodi) v veliki, to storiti imajo namen posojilnice v manjši meri. Da pa morejo doseči svoj namen, treba jih podpirati, treba je složnosti itd., kakor pri vsakej stvari. Priložnost sem imel opazovati, kako uspešno delujejo ti naši mladi narodni denarni zavodi. Vidno raste in se utrjujejo, od dneva do dneva raste njih zaupanje in kredit; naše posojilnice, se more reči, poslujejo iz gledno. Jedna ali druga ima preobilno uložnega denarja (hranilnih ulog) in karakteristično je, da se to ravno najbolj intenzivno opazuje v sredini kmetsva (v št. Jakobu, v Rožu na Koroškem, Šostanji, Mozirji); večini posojilnic pa še vedno gotovega potrebnega denarja primanjkuje tako, da so primorane iskati kredita pri nemških denarnih zavodih na drage obresti (6%, 7% da celo do 8%), ne glede na ovire, ki se delajo narodnemu zavodu s slovenskim poslovanjem. (Slučaji so mi znani, da so nemški zavodi obbijali zahtevani kredit samo zaradi tega, ker ima posojilnica „slovensko“ firmo. Kako bi zopet v tem oziru posojilnicam dobro došla „hranilnica Ljubljanskega mesta“?). (Dalje prihodnjič).

Pive ali pira popijejo na Štajerskem čedalje več, se ve vina pa menje. V zadnjem polletju je graški Reinighaus zvaril 112.000 litrov, Schreiner 76.560, v Puntigamu 43.420.

Dopisi.

Iz Maribora. Bivši čitalniški tajnik g. drd. Holobar, rojen blizu Celja, nam je umrl, komaj 30 let star. Škoda za ljubeznivega, nadarjenega narodnjaka. Bodi mu slov. zemljica lahka, katero je goreče ljubil. — Kano-

nik Fr. Kosar je zbolel, ni čuda pri tolikih opravkih. — Stari učitelj J. Krajnc dobil je zlati križec za zasluge. — Hranilnica neče zastavnice osnovati. Dekla Katarine Maherjeve zapustila je službo rekoč, da se usmrti. Res je ni več videti. Tat Matija Kac je bil pri pekarji J. Moku ugrabljen potem pa njegovo stanovanje preiskovano, kder so našli gospej Pajerjevej ukradene reči na Cvajniku. — Nek Scheiker prelazil je celo Pohorje in ponujal zavarovalnico North British and Mercantil. Tudi župan na hočem Pohorji g. Lov. Visočnik da poslopije zavarovati za 1300 fl. plača zadnjo premijo 13 fl. 59 kr. judu Ružički, agentu, skoro mesec dni naprej. Vkljub temu toži Visočnika zavarovalnični agent Göttinger za premijo in stroške 3 fl., to pa v Gradci. Proč s takimi tujimi zavarovalnicami! Šulverein je Kosu v Razvanji možgane precej zmešal, kajti nedavno ga nagovori žandar slovenski, toda Kos se razardi rekoč, da je on sicer slovenski kočljár pa sedaj župan in „deutschgesinnt“. Zato je v Razvanji slovenski govoriti celo v službenih zadevah — prepovedano. Prismukujenost! Nemški ume tako: „Anzeige: altes is zerissen, neuges wird gepaut Pruken in Rosswein.“

Od sv. Jurija ob južni železnici. (Kdo dela nemir?) Nemčurški Celjani in Štorjani hoteli so pri nas vsiliti „ortssuppe“ nemškega šulvereina. Poseben vlak jih privleče 18. t. m. okolo 5. ure v št. Jur. Pred g. Velejem (žnidarčkom) stoji vse polno slovenskih fantov, ki pozdravljajo došle: „živijo Slovenci, vrag naj vzame nemčurje.“ Ti korakajo poparjeni v gornji trg v Nendelnovo gostilno: delavci iz Štor, uradniki štorski, Celjani, župan Nekerman, dr. Schurbi, dr. Higersberger, Rakuš itd. Tukaj se pa jim slaba nagodi. Nastane namreč prepír mej kmeti in fanti pa nemčurji. Ti hvalijo nemško in zopet nemško. Kmetje odgovarjajo: „naši otroci se učijo obeh jezikov, ali podlaga vsemu poučevanju mora biti materni jezik, pri nas slovenski.“ Nemčurji kvasijo svoje naprej. Sedaj zagromi jeden kmetov: „kdor je Slovenec, naj vzdigne roko“ in kmalu je roka pri roki. Na to pravi: „ker nas je toliko Slovencev, zakaj nas pridete dražiti.“ Sedaj nastane vriš, pretep in krvavi boj. Strah šine nemčurjem v noge, da so čez „gang“ poskakali v dvorišče, še celo debeli Žandl skoči za drugimi. Sedaj začnejo žandarji, domači in celjski, vmes posegovati. Zvezali so osem Slovencev, nobenega nemčurja, pomagala je gospa Kaulihova. Eden žandar veže fanta, nemčurji pa tega s „pokserji“ po glavi tolčejo. Nendelnova gospodična pomaga, lepa koprivica. Ponkovski stotnik jo pobriše „in laufsrit“ in pokazal, kako dobro zna bežati toti penzionirani c. k.